

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ Й ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ ІМЕНІ
ПРОФЕСОРА ОЛЕГА МІШУКОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО на засіданні кафедри
англійської філології та світової
літератури імені професора
Олега Мішукова
протокол №2 від 02.09. 2025 р.
завідувачка кафедри

 доц. Ю.В.Кіщенко

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА

Освітня програма Дошкільна освіта
першого
(бакалаврського) рівня, 1 курс
Спеціальність 012 Дошкільна освіта
Галузь знань 01 Освіта

Івано-Франківськ 2025

1. Опис курсу Назва освітньої компоненти ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА

Тип курсу Обов'язкова компонента

Рівень вищої освіти

Перший (бакалаврський) рівень освіти

Кількість кредитів/годин

4 кредити / 120 годин

Семестр II семестр

Викладач Ольга Горбонос (Olha Horbonos), кандидат філологічних наук, доцент кафедри [https:// 0000-0001-7268-9116](https://0000-0001-7268-9116) .

Посилання на сайт

Контактний телефон, месенджер

+38067 718 63 95 (WhatsApp, Viber)

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100027410317432>

Email викладача: gorbonosolga55@gmail.com

Графік консультацій

П'ятниця, за призначеним часом

Методи викладання

лекційні заняття, семінарські завдання, тестові завдання, індивідуальні завдання

Форма контролю екзамен

2. Анотація дисципліни:

Курс „Дитяча література” в освітньо-професійній системі студентів „Дошкільна освіта” займає особливе місце.

Аксіоматичним у педагогічній системі сьогодення є концепт про молодший дошкільний вік як особливо важливий у процесі формування соціокомунікабельної та соціоіндиферентної особистості вітчизняного суспільства. Дошкільний вік – це час, коли дитина починає пізнавати навколишній світ і формується як індивідуально-неповторна та мовленнєва особистість.

Одним з найбільш ефективних засобів загального й мовленнєвого розвитку дитини цього періоду є художнє слово, художня література.

а) Значення художнього слова у вихованні та мовленнєвому розвитку дитини дошкільного віку підкреслювалось як письменством (Г.Сковорода, І.Франко), так і вченими-педагогами (К.Ушинський, О.Ольжич, С.Русова, М.Стельмахович, А.Богуш).

б) Історія виникнення і становлення дитячої літератури для дошкільного віку нерозривно пов'язана як із загальною еволюцією дошкільної педагогіки як науки, так і розвитком художньої літератури взагалі.

в) У процесі розвитку дитячої літератури для дошкільного віку були створені найрізноманітніші жанри для дітей цього періоду, тексти яких успішно використовуються як у повсякденному житті малюків, так і під час проведення занять у дошкільних установах.

Зміст, тематика, жанрове багатство та розмаїття фольклорних і літературних творів для дітей дошкільного віку і є предметом курсу „Дитяча література” для студентів 1 курсу спеціальності 012 „Дошкільна освіта”.

Матеріал цього курсу різноманітний. Він включає в себе як величезну кількість фольклорних творів для дітей дошкільного віку, так і тексти індивідуально-творчої письменницької діяльності. Їх повний і об'єктивний розгляд повинен поєднуватись із засвоєнням та поглибленням знань з основ теорії літератури.

Зміст і структура програми курсу і спрямовані на розкриття усього багатства текстового літературного та фольклорного масиву дитячої літератури для дошкільного віку.

3. Мета та завдання дисципліни:

Головною метою навчальної дисципліни є опанування студентами напряду підготовки „Дошкільна освіта” знаннями усього ідейно-тематичного та мовно-художнього багатства дитячої літератури для дошкільного віку у єдності її основних образних форм – фольклорної, традиційно-народної, індивідуально-творчої і письменницької.

Вивчення дитячої літератури на факультеті дошкільної та початкової освіти сприятиме вирішенню актуальних у науковому і прагматичному значенні проблем: підвищенню науково-теоретичного рівня студентів, підвищення їх професійно-

фахової компетентності, поглибленню їх духовного багатства та загального культурного рівня.

Науково-методологічне підґрунтя цього процесу: використання найсучасніших науково-теоретичних досягнень вітчизняного літературознавства та фольклористики, звернення до новітніх наукових технологій для розкриття усього розмаїття образно-художньої структури творів дитячої літератури для дошкільного віку, реалізація вимог сучасної педагогіки вищої школи.

Завдання курсу:

Теоретичні: Розкрити важливість впливу образно-емоційних засобів творів дитячої літератури на формування дитини дошкільного віку як індивідуально-творчої та мовленнєвої особистості, з високими морально-етичними якостями. Поглиблювати уміння та навички аналізу особливостей змістоформи творів різних жанрових груп дитячої літератури, сприяти збагаченню фонду засобів та прийомів розгляду змісту дитячих художніх творів у дошкільних закладах освіти. Розширити та поглибити знання студентів щодо особливостей змістоформи творів дитячої літератури для дошкільного віку як письменників-класиків літератури (Т.Г.Шевченка, Л.І.Глібова, І.Я.Франка, Лесі Українки, Олександра Олеса), так і сучасних її творців (Наталя Забіла, Марія Пригара, І.Нехода, П.Воронько, Г.Бойко та ін.).

Систематизувати теоретичний обсяг знань студентів з основ теорії літератури як базису прагматично-виховної роботи над творами дитячої літератури у дошкільних закладах.

Практичні: Формувати усвідомлене розуміння закономірностей розвитку дитячої літератури для дошкільників у тісному зв'язку з педагогічними науками та потребами суспільства. Сприяти виробленню умінь і навичок науково-об'єктивної оцінки творів художньої літератури для дітей дошкільного віку, сприяти поглибленню фонду методичних прийомів та засобів розкриття їх образно-художнього багатства у дошкільних педагогічних закладах.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Після успішного завершення дисципліни здобувач формуватиме наступні програмні компетентності та результати навчання:

- **Інтегральна компетентність** – бакалавр повинен знати сутність і закономірності розвитку дитячої літератури для дітей-дошкільників; провідні риси, структуру, змістовно-художні основи провідних жанрових форм літератури для дітей; специфіку роботи **майбутнього вихователя дошкільних закладів** над творами дитячої літератури. Майбутній вихователь дошкільних закладів повинен уміти визначати рівень художності усіх жанрових форм дитячої літератури ; проводити їх аналіз у єдності форми і змісту; застосовувати принципи новітнього науково-теоретичного інструментарію їх вивчення; володіти методами і формами розгляду особливостей різних жанрових форм дитячої літератури; використовувати результати сучасних наукових досліджень з літературознавства.

Загальні компетентності:

- ЗК1. Бачення ближніх, середніх і дальніх перспектив практичної педагогічної діяльності як системи цілей;
- ЗК2. Добір навчальної та науково-методичної інформації щодо забезпечення навчально-виховного процесу у дошкільній ланці освіти, її систематизація;
- ЗК3. Конструювання змісту навчально-виховної діяльності дошкільників;
- ЗК4. Визначення й формування системи цілей і завдань виховання особистості дошкільників на уроках заняттях, яке базується на знаннях про методи активізації пізнавальної діяльності дошкільника, форми організації його навчально-творчої діяльності;
- ЗК5. Організація психолого-педагогічної підтримки в процесі особистісного розвитку дітей дошкільного віку;
- ЗК6. Спроможність дотримання техніки безпеки та виконання гігієнічних вимог до умов проведення занять.
- ЗК7. Бачення ближніх, середніх і дальніх перспектив практичної педагогічної діяльності як системи цілей;

Фахові компетентності:

- ФК1. здатність використовувати теоретичні знання й практичні навички для оволодіння основами теорії й методів досліджень; усвідомлення змісту понять психічного віку; анатомо-фізіологічних особливостей розвитку психічних процесів у дошкільному віці; особливостей процесу засвоєння навчального матеріалу; змісту навчання у дошкільній ланці освіти; дидактичних принципів, функцій, технологій процесу навчання.
- ФК2. здатність використовувати професійно профільні знання при оволодінні змістовим і процесуальним компонентами педагогічної діяльності, знаннями логіки навчальних дисциплін; уміннями оперувати категоріями діалектики та основними поняттями, які утворюють концептуальний каркас педагогічної науки, перетворювати педагогічні теорії в метод пізнавальної діяльності; навичками самоосвіти та підвищення рівня кваліфікації, ділового, міжособистісного та педагогічного спілкування; рефлексивними вміннями.
- ФК3. здатність використовувати професійно профільні знання, уміння й навички для визначення й формування системи цілей і завдань освіти і виховання особистості дошкільника, яке базується на знаннях про методи активізації пізнавальної діяльності дитини, форми організації її навчально-творчої діяльності для поглиблення знання суб'єктної парадигми освіти; сутності моралі, моральності, моральних якостей громадянина, моральних стимулів діяльності; принципів, правил поведінки та етикету.

Програмні результати навчання:

- ПРН1. Усвідомлене використання теоретичних знань і практичних навичок для оволодіння основами теорії й методів досліджень в галузі дошкільної освіти курсу **«Дитяча література»**;
- ПРН2. Наявність ґрунтовних професійно профільних знань у галузі літературознавчих дисциплін з метою формування у дошкільників уявлення про художнє слово;
- ПРН3. Наявність фундаментальних знань української словесності, які забезпечують формування у вихованців високоморальних і загальнолюдських цінностей засобами художнього слова;
- ПРН4. Наявність дослідницьких навичок, що сприяють здійсненню літературних досліджень й умотивовують науково-пошукову діяльність.

5. Структура курсу

Кількість кредитів/годин 4 кредити / 120 годин

Лекції (20 год.)

Практичні заняття (20 год.)

Самостійна робота (60 год.)

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

7. Політика курсу

Для успішного складання підсумкового контролю з дисципліни вимагається 100% відвідування очне або дистанційне відвідування всіх лекційних занять. Пропуск понад 25% занять без поважної причини буде оцінений як FX.

Високо цінується академічна доброчесність. До всіх студентів освітньої програми відбувається абсолютно рівне ставлення. Навіть окремий випадок порушення академічної доброчесності є серйозним проступком, який може призвести до несправедливого перерозподілу оцінок і, як наслідок, загального рейтингу студентів. Мінімальне покарання для студентів, яких спіймали на обмані чи плагіаті під час тесту чи підсумкового контролю, буде нульовим для цього завдання з послідовним зниженням підсумкової оцінки дисципліни принаймні на одну літеру. Будь ласка, поставтесь до цього питання серйозно та відповідально.

8. Схема курсу

Змістовий модуль 3. Вступ. Основи теорії літератури. Народнопоетична творчість для дітей. Дитяча література I та II половини XIX ст.

Лекційний модуль:

1. Особливості літератури для дошкільників (2 год.).

2. Поняття про дитячий фольклор. Основні жанрові фольклорні форми: пісні, пареміографія. (2 год.).
3. Народні казки для дітей (2 год.).
4. Поезія Т.Г.Шевченка в дитячому читанні дітей-дошкільників (2 год.).
5. Розвиток української дитячої літератури II половини XIX століття. Провідні жанри творчості Л.І.Глібова для дітей дошкільного віку (2 год.).
6. Творчість для дітей І.Я.Франка. Жанр літературної казки у його творчості. (2 год.)
7. Українська дитяча література кінця XIX – початку XX століття. Творчість Лесі Українки для дітей (2 год.).

Семінарський модуль:

1. Дитяча література – «велика держава з суверенними правами і законами» (2 год.).
2. Народні пісні для дітей-дошкільників (2 год.).
3. Народні казки для дошкільнят (2 год.).
4. Лірика Т.Шевченка в дитячому читанні (2 год.).
5. Творчість Л.Глібова для дітей дошкільного віку (2 год.).

Змістовний модуль 4. *Дитяча література і дитяче читання кінця XIX – початку XX століття. Дитяча література новітнього періоду (XX століття).*

Лекційний модуль:

1. Жанрове та тематичне розмаїття поезії та прози для дітей I половини XX ст. (2 год.).
2. Провідні мотиви прозової спадщини для дітей-дошкільників I половини XX століття. (2 год.)
3. Провідні тенденції розвитку літератури для дітей-дошкільників в II половині XX століття та кінця XX - початку XXI століття (2 год.).

Семінарський модуль:

1. Літературна казка у творчості І.Франка (2 год.).
2. Твори Лесі Українки за програмою дошкільної освіти. Жанр літературної казки у творчості Лесі Українки (2 год.)
3. Провідні мотиви сучасної української лірики у програмі дошкільної освіти (2 год.).
4. Провідні мотиви сучасної української прози у програмі дошкільної освіти (2 год.).
5. Жанр сучасної літературної казки для дітей-дошкільників (2 год.).

1. Система оцінювання та вимоги: форма (метод) контрольного заходу та вимоги до оцінювання програмних результатів навчання

Розподіл балів за змістовими модулями:

Поточний і модульний контроль				Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1 (30 балів)		Змістовий модуль 2 (30 балів)			
Поточний контроль	МКР 1	Поточний контроль	МКР2.		
15 балів	15 балів	15 балів	15 балів	40	100

Оцінювання і контроль знань.

Завершується вивчення дисципліни іспитом, оцінка якого визначається сумою балів, набраних за такі види робіт:

- на практичних заняттях(за два модулі) — від 18 (мінімально) до 30 (максимально) балів (за практичні одного модуля від 9 до 15);
- за 2 модульні контрольні роботи від 18 (мінімально) до 30 (максимально) балів (кожна робота модульна від 9 до 15);.
- Залік 24 (мінімально) – 40 (максимально) балів.
Разом – 60 (мінімально) 100 (максимально) балів.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за результатами роботи на практичних заняттях, складає 30 балів (по 15 балів за кожен з двох модулів) (за умови виконання всіх різновидів роботи, які передбачені планами

практичних та лабораторних занять). Максимальний бал оцінки поточної успішності студентів на навчальних заняттях – 12. Оцінювання на навчальних заняттях для одного модуля переводяться у -бальну систему за формулою: $(\text{Сер. бал.} \times 0,05 + 0,4) \times 15$) Студент, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Студенту, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів. Поточну заборгованість, пов'язану з невідповідністю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, студент повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

10. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Рекомендована література

- Основна література

1. Бойцун І.Є. Дитяча література : навч.посіб. / І.Є Бойцун, С.А.Негодяєва ; Держ. Закл. «Луган.нац.ун-т ім. Т.Шевченка». – Луганськ : Ноулідж, 2011. – 252 с.
2. Дитина в дошкільні роки Програма розвитку, навчання та виховання дітей. – Запоріжжя: ТОВ „ЛІПС” ЛТД, 2004. – 268 с.
3. Дитячий фольклор./Вступ. ст. Г.В.Довженок. – К.: Дніпро, 1986. – 304 с.
4. Качак Т. Українська література для дітей та юнацтва : Підручник / Тетяна Качак. – К. : ВЦ «Академія», 2016. – 352 с. – (Серія «Альм-матер»)
5. Кіліченко Л.М. Українська дитяча література: Навч. посібник. – К.: Вища школа, 1988. – 264 с.
6. Костюченко В. Літературними стежками. Нарис історії української української літератури для дітей ХХ століття / Віктор Костюченко. – К. : К.І.С., 2009. – 344 с.
7. Сивачук Н. Український дитячий фольклор : підручник / Н.Сивачук. – К. : Деміург, 2003. – 288 с.

Додаткова література

8. Богун А.М., Григоренко Г.І. Запрошуємо до розмови; Посібник для роботи з дошкільниками. – К.: Освіта, 1996. – 151 с.

9. Лановик М.Б., Лановик З.Б. Українська усна народна творчість: Підручник. – К.: Знання – Прес, 2003. – 591 с.
10. Лисенко Н.В., Кирста Н.Р. Педагогіка українського дошкілля: У 2 ч.: Навч. посібник. – К.: Вища школа, 2006. – Ч. I. – 302 с. Нові імена в програмі з української літератури: Посібник для вчителя / Упор. В. Неділько. – К., 1993.
11. Українська дитяча література: Хрестоматія критичних матеріалів / Упор. Ф. Гуревич, В. Савенко. – К., 1969.
12. Українська дитяча література: Хрестоматія. – К., 2002.
13. Українська дитяча література: Хрестоматія: У 2-х ч. – К., 1992.
14. Що нам читати: Тематичний ілюстрований каталог для учнів 2-3 кл. – К., 2000.
15. Ярмиш Ю. Дитяча література України: Нариси історії. – М., 1982.
16. Ярмиш Ю. У світі казки: літературно-критичний нарис. – К., 1975.

Електронні ресурси (дитяча література)

1. „Книги для дітей” - <http://childbooks.blox.ua/html> . - [Електронний ресурс].
2. „Країна міркувань” - <http://www.mysl.lviv.ua/> . - [Електронний ресурс].
3. „Світ дитини” - <http://www.abetka-logopedka.org/> . - [Електронний ресурс].
4. „Українська казка” - <http://www.kazka.in.ua/> . - [Електронний ресурс].
5. Білецький Д., Гурвич Ф. та ін. Дитяча література: Посібник для студентів педінститутів і педучилищ/ <http://ua.convdocs.org/>. – Режим доступу: <http://ua.convdocs.org/docs/index-73386.html>. - [Електронний ресурс].
6. **Вивчення творчості Т.Шевченка** [Текст] / <http://detka.in.ua>. – Режим доступу: http://detka.in.ua/product_13036.html. - [Електронний ресурс].
7. **Дитяча література: проблеми сьогодення** [Текст] / **Національна бібліотека України для дітей.** – Режим доступу: <http://chl.kiev.ua/default.aspx?id=3599>. - [Електронний ресурс].
8. Дитяча література - http://www.ae-lib.org.ua/_lit_child.htm . - [Електронний ресурс].
9. Дитяча література [Текст] / allbest.ru . – Режим доступу: http://otherreferats.allbest.ru/literature/00136675_0.html . - [Електронний ресурс].
10. **Дитяча література** [Текст] / allbest.ru. – Режим доступу: <http://otherreferats.allbest.ru/literature/d00136675.html>. - [Електронний ресурс].

11. **Дитяча література** [Текст] / **Світ книг та музики.** – Режим доступу: <http://www.svitknyh.com/collections/dutjacha-literatura>. - [Електронний ресурс].
12. **Дитяча творчість Івана Франка** [Текст] / **Бібліотека української літератури.** – Режим доступу: <http://ukrlib.com.ua/referats/printout.php?id=134>. - [Електронний ресурс].
13. Дитячий сайт Казкар - <http://kazkar.info/> . - [Електронний ресурс].
14. Для дітей українською онлайн - <http://kraj.at.ua/>. - [Електронний ресурс].
15. **ЗНАЧЕННЯ ПОЕЗІЇ ЛЕСІ УКРАЇНКИ ДЛЯ СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ** / Реферати, курсові та дипломні роботи. – Режим доступу: <http://studentam.net.ua/content/view/2851/99>. - [Електронний ресурс].
16. **І.Франко – творець і теоретик дитячої літератури** / Реферати, курсові та дипломні роботи .– Режим доступу: <http://studentam.net.ua/content/view/2665/99/>. - [Електронний ресурс].
17. **Казкарка. Сучасна дитяча література** - <http://kazkarka.com/studiji/ukrajinska-dytyacha-literatura-radyans.html>. - [Електронний ресурс].
18. **Кіліченко Л.М. Українська дитяча література: підручник** .- К.: Вища школа, 1988 р. 263 с. – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/866148/>. - [Електронний ресурс].
19. **КЛЮЧ - "Краща література юним читачам"** <http://www.chl.kiev.ua/key> . - [Електронний ресурс].
20. **Книгарня** - <http://kazky.org.ua/Zbirky/Knihovna.html>. - [Електронний ресурс].
21. **КНИГИ ДЛЯ ДІТЕЙ.Книги для дітей та підлітків.** - <http://childbooks.blox.ua/html;jsessionid=BA744E650A4FC9E16A83A4F00FFCCBDB.bloхua2> . - [Електронний ресурс].
22. **Література для дітей** [Текст] / **Енциклопедія дитячої літератури** / Бібліотека української літератури. – Режим доступу <http://www.ukrlib.com.ua/encycl/child/>. - [Електронний ресурс].
23. **літературний сайт Ігоря Січовика** - <http://slovogray.narod.ru/> . - [Електронний ресурс].

24. М. М. Коцюбинський. Дитячі оповідання [Текст] / **Бібліотека української літератури**. – Режим доступу: <http://ukrlib.com.ua/referats/printout.php?id=553>. - [Електронний ресурс].
25. **Місце і роль творів І.Я.Франка в українській дитячій літературі. Особливості розвитку дитячої літератури II половини ХХ століття** [Текст] / www.ukrlit.vn.ua. – Режим доступу: <http://www.ukrlit.vn.ua/article/40.html>. - [Електронний ресурс].
26. Спеціалізовані Інтернет-сайти дитячої літератури. - [Електронний ресурс].
27. Тривоги дитячої душі (Неповторний світ дитинства в поезіях Лесі Українки) [Текст] / **Українська література**. – Режим доступу: <http://www.ukrlit.vn.ua/making1/q40ax.html>. - [Електронний ресурс].
28. У світі казок. Українські народні казки - <http://kazka.co.ua/>. - [Електронний ресурс].
29. **Українська дитяча література** [Текст] / www.br.com.ua. – Режим доступу: <http://www.br.com.ua/referats/s1399/63062.htm>- [Електронний ресурс].
30. **Українська дитяча література. Від літописних переказів до байкарів XVII - XIX ст.** [Текст] / **Українські реферати**. – Режим доступу: <http://referatu.net.ua/referats/7527/44131>. - [Електронний ресурс].
31. Українська дитяча онлайн бібліотека - <http://ditky.in.ua/> . - [Електронний ресурс].
32. **УКРАЇНЬКА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ДІТЕЙ ХХ СТОЛІТТЯ** [Текст] / **Електронная библиотека научно-образовательной, финансовой и художественной литературы**. – Режим доступу: <http://bo0k.net/index.php?bid=9703&chapter=1&p=achapter>. - [Електронний ресурс].
33. Читанка — дитяча публічна онлайн-бібліотека, яка містить відскановані копії книжок, що були видані давно - <http://chytanka.com.ua/> . - [Електронний ресурс].
34. Читиво. Електронна бібліотека - <http://chtyvo.org.ua/>. - [Електронний ресурс].